

NOVÁ CIZÍ SLOVA VE SLOVANSKÝCH ŘEČECH

Všem slavistům je to známý titul slovníku Ant. Matzenauera, který vyšel v Brně roku 1870, tedy před 130 lety.

V loňském, 110. ročníku časopisu *Muttersprache*, který vydává *Gesellschaft für deutsche Sprache*, se na stranách 308 až 324 nyní přihlásil Wolf Oschlies k aktuálnímu problému článkem *Postkommunistische Mediensprache Osteuropas* s přednostním ohledem na cizí slova pocházející z němčiny. Oschlies sebral mnoho takových aktuálních slov z novin, doufejme, že se mu podaří brzy zveřejnit celou sbírku, aby celý jeho materiál byl přístupný všem kolegům. V naší době (bohužel) samozřejmě stačí nové generaci studentů elektronická síť.

Kulturní a politické prostředí, v němž byly tyto výpůjčky vítány, ať nutné nebo i zbytečné, může zajímat nejen jazykovědce, ale i veřejnost.

Na poslední straně zmíněného článku (s. 324) se nacházejí čtyři obrázky, vzaté z novin, z nichž je zvláště zajímavá láhev s nápisem *флагман водка*. Byla nalezena v časopise *Kommersant Den'gi* ze dne 8. 12. 1999. Autor se pokusil o vysvětlení. S otazníkem se vyjadřuje: „...ob es in der deutschen Nautik einen 'Flaggmann' gibt, irgendwo in der Nähe eines Flaggschiffs oder einer Flaggenparade“.

Mohu rozluštit tento problém. Vojáci měli za pasem připevněnu ploskou lahvičku z aluminia. Zde v Bonnském muzeu se nachází obraz na náhrobním kameni (keltského?) legionáře s takovou nádobou, zřejmě zhotovenou ze dřeva. Tento pracovní způsob si vyžadoval ploskou formu. V armádě se říkalo *Flachmann*. Ale byly i láhve skleněné, malé a ploské, pro něž bylo dost místa v kapse: v nich nebývala voda, ale kořalka. Nyní je také *Flachmann mit Farbbild* = *Taschenfernsehen* (srov. *Duden: Das große Wörterbuch der deutschen Sprache in zehn Bänden*, 3, 1999). Druhá část takových složenin má svůj původ v řemeslnickém žargonu, jak dokazují jiné výrazy, např. *Ballermann*, *Blaumann*, *Flattermann*, *Vorschotmann* a angloamerické *Walkman* (srov. Gustav Muthmann: *Rückläufiges deutsches Wörterbuch*. Tübingen²1991).

Johann Knobloch
Sprachwissenschaftliches Institut
der Universität Bonn
An der Schloßkirche 2
D-53113 Bonn